

Michigan'da Pişti İstanbul'a Düştü!

Nazım Akkoyun-H.Tarık Şengül

Hükümetin İstanbul'a Yönelik Son Dönemde İlan Ettiği Projelerin Neredeyse Tamamı 2007 Yılında ABD'nin Michigan Üniversitesi'nde Hazırlanan Bir Planda Yer Alıyor.

Toplum için Şehircilik Platformu kurucuları Nazım Akkoyun ve H.Tarık Şengül daha önce bir kısmı medya ve kamuoyuna yansıyan **Michigan Üniversitesi'nin Kentsel Tasarım Bölümü**'nde hazırlanan projelerin detaylarını elde etti ve BirGün için raporlaştırdı. Akkoyun ve Şengül'e göre Michigan'da hazırlanan detaylı proje önerileri ile hükümetin son dönemde açıkladığı projeler, yer ve güzergahlar bire bir örtüşüyor.

Başbakan'dan "Çılgın Projeyi" dinleyen kimi yazarlar, bu projelerin Michigan'da hazırlanan Yeni İstanbul projesiyle uzaktan yakından ilgisi olmadığını söylemişti. Oysa, Michigan'ın Yeni İstanbul projesinin detaylarına bakıldığında; tüm "çılgınlıklar"ın Michigan kaynaklı olduğu görülüyor.

Yeni Bir Kent Kuruyorlar; Rantına El Koyuyorlar!

Çılgın Proje olarak adlandırılan **Kanal İstanbul**, İstanbul'un dışında Karadeniz kıyısına kurulacak "**Yeni Şehir Projesi**", "**3 Köprü'nün detaylı güzergâhı**", köprü ile birlikte anılan **demiryolu hattı** ve Avrupa yakasına yapılması öngörülen **Yeni Havaalanı** aynen 2007'de Michigan'da hazırlanan projede var. Bütün bu projelerin en çarpıcı yanı 3. Köprü, Kanal İstanbul, iki yeni liman, 3. Havaalanı olmak üzere tüm büyük projelerin mevcut İstanbul'a değil kurulması hedeflenen Yeni İstanbul'a hizmet edecek olması.

Büyük bölümü 2011 yılında açıklanan bu projelerin ortak özelliği yerlerinin kamuoyundan saklanması ya da yer tespitinin henüz yapılmadığının söylenmesi oldu. Başbakan Tayyip Erdoğan başta olmak üzere İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, Ulaştırma Bakanı Binalı Yıldırım gibi isimler söz konusu projelere ilişkin kamuoyuna yer tespitlerinin yapılmadığını ya da üçüncü köprü örneğinde olduğu gibi güzergâhı sadece kendilerinin bildiğini söylediler.

İktidarın 2005 yılında gündeme getirdiği 3. Köprü 'de, önce güzergâh için 6 alternatif olduğu açıklandı. Güzergâhın 2009'da Tarabya - Beykoz aksı olduğu yönünde basına yansıyan haberlere ise Binalı Yıldırım ve Kadir Topbaş'ın verdiği cevap kesin güzergâhın henüz belli olmadığı yönündeydi. Nisan 2010'da Ulaştırma Bakanı, Belediye Başkanı Kadir Topbaş'la birlikte basın karşısına geçerek kentin en kuzeyinden Garipçe – Poyrazköy hattından geçen alternatifin seçildiğini açıkladı. Kısaca kamuoyu önünde yapılan onca seçenek tartışmasından sonra, Nisan 2010'da açıklanan 3. Köprü güzergâhı Michigan Üniversitesi'nin 2007 yılında haritaya işlediği güzergâhın aynısı oldu.

Üstüne üstlük 2011 yılında Ulaştırma Bakanı Binalı Yıldırım sanki yeni bir fikirmiş gibi 3. köprüden tren de geçeceğini açıklayacaktı. Oysa Michigan Üniversitesi'nin 2007 tarihli haritasında 3.köprü güzergâhına paralel yeşil hat 3. Köprüden geçen tren hattını gösteriyordu.

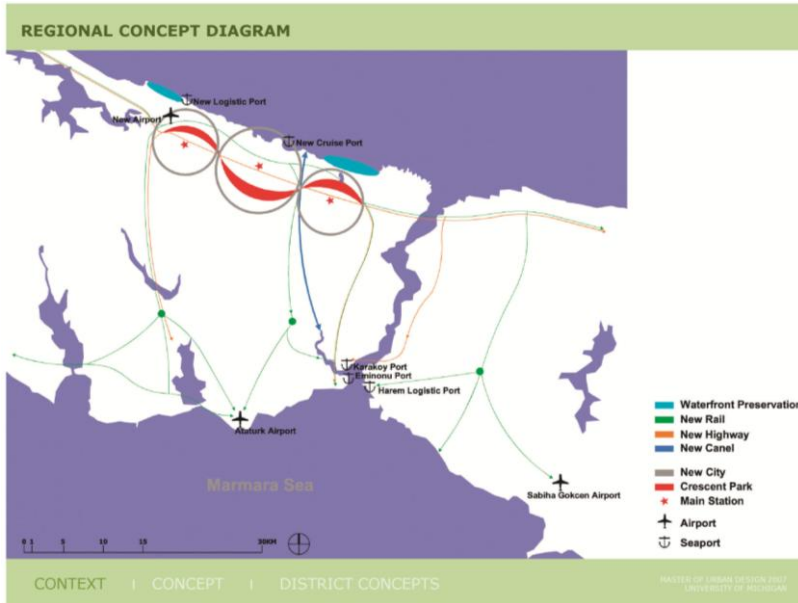
3.Köprü de Yeni İstanbul'a

3. Köprü güzergahı açıklandığında uzmanlar bu tür bir güzergahın İstanbul'un trafik yükünü azaltıcı etkisi olmayacağını söylemişlerdi. Oysa farkına varılmayan şey zaten hedefin bu olmadığıydı. Michigan Planı gösteriyor ki, 3 Köprü mevcut İstanbul'dan kopuk olarak Karadeniz kıyısında inşa edilmesi planlanan Yeni İstanbul'a hizmet etmek için planlanmış. 3. Köprü haritada üç daire içinde hilallerle gösterilen Yeni İstanbul'a doğrudan bağlantı sağlıyor.

Kanalı Michigan'da Kazmaya Başlamışlar

Kanal İstanbul'un da benzer bir serüveni oldu. Son Genel Seçim öncesinde kamuoyuna çok sayıda ve birbirinden farklı yerlerde güzergâh yansıdı. Neyse ki, Amerikalıların hazırladığı New İstanbul projesi bizleri bu konuda da aydınlatıyor.

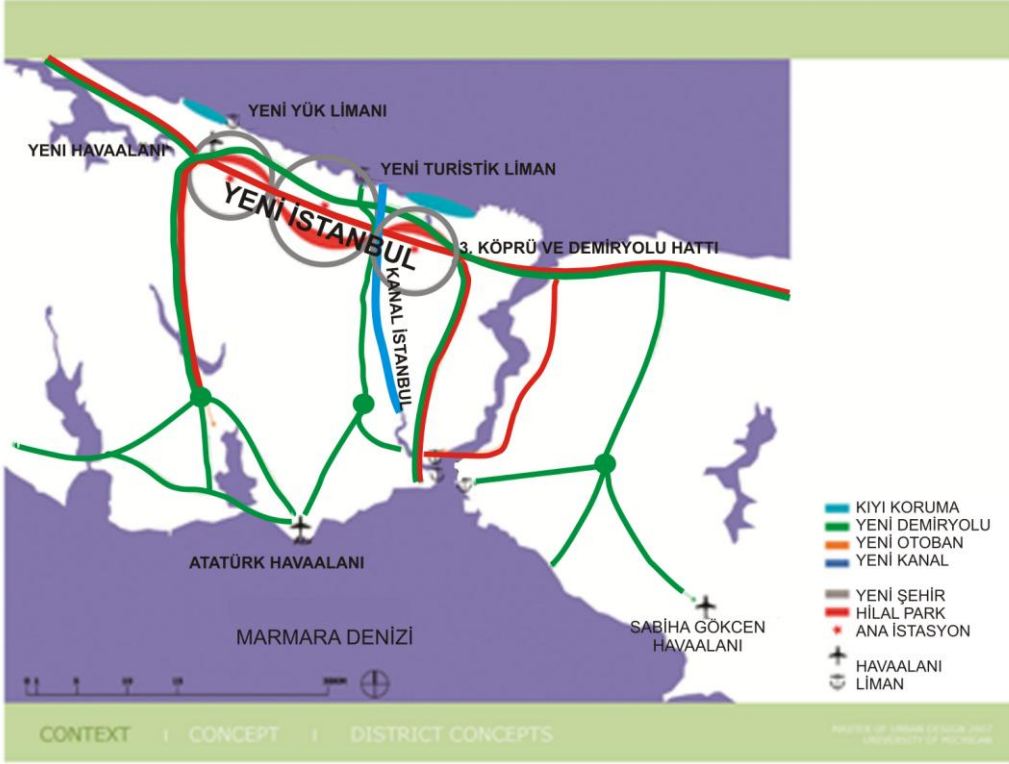
Haritada görüldüğü gibi iktidarın seçim kampanyası olarak açıkladığı Kanal İstanbul projesi Amerikalıların 2007 tarihli projesinde var. Projeye göre Kanal İstanbul Haliç'ten başlayıp, Alibey havzasını takip ederek, "Yeni İstanbul"un kurulacağı bölgeden Karadeniz'e ulaşıyor.



Yasa Planı Büyükşehir Hazırlar Diyor Ama...

Büyükşehir Belediyesi Yasası Nazım İmar Planları'nı hazırlama görevini Büyükşehir Belediyelerine veriyor. Bu çerçevede 2009 yılında Büyükşehir Belediye Meclisi ve Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın onayladığı İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda 3. köprü bulunmuyor. Dahası planın analizi bölümünde 3. Köprü önerisi Tehditler bölümünde yer alıp, "tepeden inme merkezi projeler" olarak nitelendirilirken, plan raporunun birçok yerinde 3. Köprü'nün kent makro formu üzerinde oluşturacağı olumsuz etki anlatılıyor. Kadir Topbaş'ın ve İBB Meclisi'nin bu planın altında imzası var!

Ne var ki, plan yapmada gerçek yetkilinin Büyükşehir değil Michigan Üniversitesi olduğunu ve Büyükşehir Planı'nda kastedilen "tepeden inme merkezin" de Michigan olduğunu bu Üniversite tarafından belirlenen 3. Köprü güzergâhı ve yapım kararının, Büyükşehir'in Nazım Planı'na rağmen, kesinleşmesinden bir kez daha anlıyoruz.



Haritanın herşeyi anlattığını söyleyen Şengül ve Akkoyun'a göre "projelerin hemen tamamı mevcut İstanbul'u ve sorunlarını görmezden geliyor. İktidarın kafasında yeni bir İstanbul yaratma düşüncesi var. 15 milyon İstanbullu ve sorunları dururken, onların kaynaklarıyla kendilerine yeni bir kent, bütünüyle el koyacakları milyarlarca dolarlık rant yaratıyorlar. Bu projelerin maliyetini ve cefasını İstanbullular çekerken, sefasını iktidar sahipleri sürececek".

Bir Köprü Alana Bir de Havaalanı

Yine Çevre Düzeni planında Silivri bölgesinde belirlenen İstanbul'a 3. havaalanı projesinin konumu, 2007 tarihli "Yeni İstanbul" projesi kapsamında hazırlanan şematik haritada kentin kuzeyinde gösteriliyor. 3. Havalimanının kuzeyde yer alacağı basına yansımış, Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım ise yeri Başbakanımız açıklayacak demişti. Bu yeri geçtiğimiz günlerde Kadir Topbaş Silivri olarak açıkladı. Aynı Kadir Topbaş bir süre sonra da 3. Havalimanı için Silivri'den vazgeçtiğini de açıkladı. Kuvvetle muhtemel ki üçüncü havaalanının yeri kesinleştiğinde Michigan ekibinin seçtiği yer olacak.

Bitmedi; Bir de Liman Verelim!

Michigan katkısı bunlarla da bitmiyor. Önerdikleri Karadeniz'e açılan iki limandan turistik nitelikte olan kruvaziyer liman Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanmış durumda. 2007 yılında hazırlandığı anlaşılan bu projelerin İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda yer almamasının bir diğer anlamı ise merkezi iktidarın kendi partisinin iktidar olduğu Belediye'den bile projeleri sakladığını gösteriyor.

Kim Bu Sponsorlar?

Michigan Üniversitesi'nde bir grup öğrenci ile birlikte "Yeni İstanbul" projesini hazırlayan mimar **Roy Strickland**, geçen yıl Habertürk gazetesinde yayımlanan açıklamasında sponsorlardan projenin açıklanıp açıklanmayacağına ilişkin onay beklediğini ve ancak bu koşulla detaylı açıklama yapabileceğini ifade ediyordu. Projede adı geçen diğer mimar **Tyson Stevens** ise projeyi doğrularken, "ne yazık ki projeye ilgili tek başına bir açıklama ve görüş bildiremeyeceğim" demişti.

Başbakan'ın seçim dönemi yaptığı açıklamalara karşın projeye kimlerin sponsor olduğu bilinmiyor. Ancak, toplumun büyük bir bölümünden gizlenen bu projeler başta Amerikalılar olmak üzere iktidar çevresi ve yandaşları tarafından çok önceden bilindiği anlaşılıyor. Başbakan'a yakınlığıyla bilinen bazı şirketlerin köprü güzergâhı üzerinde arsa topladıkları 2008 yılında basına yansımıştı. Sponsorlar bu şirketler mi sorusu da bu çerçevede yanıt bekliyor.



Sorular, sorular, sorular...

Michigan'da yazılıp çizilenlerle Başbakan'ın ağzından çıkanların birebir örtüşmesi yanıtlanması gereken daha onlarca soru doğuruyor:

Bu ölçekteki plan ve proje çalışmalarının hazırlanması ve uygulanmasında yasal sorumluluğun Büyük Şehir Kanunu'nda açık biçimde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne verilmiş olduğu dikkate alındığında, bu projelerden İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Başkanı'nın haberi var mıdır?

Eğer varsa, aynı dönemde Büyükşehir Belediyesi tarafından milyonlarca lira, çok sayıda üniversiteden onlarca öğretim üyesi ve yüzlerce uzmana hazırlatılan ve altında Kadir Topbaş'ın imzasını taşıyan İstanbul Nazım Planı ile Michigan'da detaylı çalışmaya dayanmayan ve bir öğrenci çalışması olarak hazırlanan bu projeler arasında büyük çelişki bulunduğunu farkında mıdır?

Farkındaysa, Sayın Topbaş niçin "Michigan planları bizim planlarımıza aykırı" dememiştir?

Belediye Başkanı Kadir Topbaş imzasını taşıyan Nazım Plan Raporu'nda 3. Köprü İstanbul'a büyük zarar verir denmekte midir? Başbakan bu raporu görmüş müdür?